

Examensarbete

Språk och litteratur för ämneslärare
gymnasieskolan V 15HP

Nyord eller normbrott

En undersökning om förekomsten av anglicismer i
elevtexter i den svenska gymnasieskolan

Svenska språket

Halmstad 30 maj 2022
Nils Lundberg

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Abstrakt

Denna uppsats undersöker förekomsten av anglicismer i 56 elevtexter från gymnasiet. Anglicismerna räknas med hjälp av sex av Stålhammars (2010) tolv typer av lånord och jämförs mot Svensk ordbok, Cambridge Dictionary och Korp 9. Efter att anglicismerna räknats ställs förekomsten av anglicismer mot variablerna betyg och kön för att redogöra huruvida det finns en skillnad i anglicismfrekvensen mellan dessa grupper. Värdet anglicismtäthet (AT), anglicismer per 2000 ord, jämförs mellan grupperna. Betygsgruppen C och könsgruppen pojkar erhåller den största anglicismtätheten vilket förslagsvis kan förklaras genom att pojkar enligt Olsson (2012) och Sundqvist (2009) till en högre grad tillägnar sig engelskkunskaper utanför skolan, alltså i en okontrollerad miljö. Detta kan vara orsaken till denna inblandning av engelska i deras svenska språk.

Nyckelord: Svenska, anglicismer, skolan, normbrott, genus, språk, betyg

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Tidigare forskning	2
1.4 Teoretisk bakgrund	6
1.4.1 Anglicismer.....	6
1.4.2 Språk och kön	8
2 Material och metod	10
3 Resultat	12
3.1 Typer av anglicismer i materialet	12
3.2 Anglicismtäthet.....	15
3.2.1 Språkligt betyg	15
3.2.2 Kön.....	16
4 Diskussion och slutsatser	17
5 Didaktiska implikationer	20
6 Sammanfattning	22
Referenslista	23
Bilaga 1	26

1 Inledning

Engelskan har under flera hundra år påverkat svenskan (se t.ex. Stålhammar 2010). Vissa menar att engelskan är vår tids lingua franca och ett nödvändigt verktyg för att agera i den internationella världen (jfr Höglin 2002). Höglin (2002) ställer frågan om huruvida engelskans framfart är ett hot mot svenskan i fackliga domäner. Högre utbildning och flera andra domäner domineras av det engelska språket och engelskans spridning har till och med beskrivits som lingvistisk imperialism av Robert Phillipson (citerad i Johansson 2002:89) och Olsson (2012:4) menar att engelskan skulle kunna ha status som ett andraspråk i stället för ett främmande språk i Sverige. Sammanfattningsvis har engelskan blivit en alltmer dominerande kraft av inflytande i det svenska språket.

Denna närvaro av engelskan är inte endast en verklighet i högre utbildning och IT-industrin. Även ungdomar är idag i större kontakt med engelskan än någonsin tidigare, främst via Internet (se Olsson 2012:5). Många kan säkert känna igen att internet är dominerat av engelska. Detta innebär att den tid ungdomar tillbringar på fritiden numera är präglad av deras engelskkunskaper eftersom denna tid ofta spenderas på internet. Olsson (2012) visar att elever som var i hög kontakt med så kallad extramural engelska eller fritidsengelska hade ett större ordförråd i engelska. Detta visar även Sundqvist (2009) som undersöker hur extramural engelska påverkar elever. Sundqvist (2009:119–122) visar även att pojkar spenderar mer tid med extramurala engelskaaktiviteter. Utöver detta resultat, visade studien att pojkars prestation i engelska var tätare sammankopplat med mängden EE (Sundqvist 2009:142, 145). Också Olsson visar att pojkar i större utsträckning är i kontakt med engelska utanför skolan (Olsson 2012:5). Denna kontakt påverkar elevers språkbruk på flera sätt.

Att denna ständiga närvaro av engelskan påverkar svenska språket råder det inga tvivel om men detta fenomen är inte någonting nytt. Lånord har tillkommit i svenskan ända sedan den första kontakten med andra språk. Däremot har mängden lånord från engelskan till svenskan drastiskt ökat de senaste åren (Stålhammar 2003:30). Lindström (2004) menar att kontakten mellan kulturer i olika språk utgör den största drivkraften i lingvistisk förändring och utveckling. Lindström talar om att det numera är svårt att särskilja vad som är inhemskt eller nytillkommet i ett språk (Lindström 2004:119), och om det ens går att urskilja skillnaden kommer den oundvikligen att förändras över tid. I Lindströms undersökning har de yngre samt de högre utbildade testpersonerna generellt en mer positiv attityd till engelska lånord och använder dem i större utsträckning (Lindström 2004:121). Detta har även stöd i Johansson

(2002) som visar att yngre har en mer positiv anknytning till engelskan som i sin tur kan ha och göra med att unga i högre grad vistas i sociala sfärer där engelskan är det dominanta språket, exempelvis på olika internetforum och andra hemsidor. Många lärare torde kunna vittna om att man kan se engelskans inflytande och hur elever omedvetet använder en mängd *anglicismer*, alltså olika typer av normbrytande engelska lån, i såväl sitt skriftspråk som sitt talspråk. Någon forskning har inte gjorts på förekomsten av anglicismer i elevtexter skrivna på svenska, och följaktligen inte heller huruvida användandet av anglicismer hänger ihop med till exempel kön och språklig nivå. Resultatet av denna undersökning kan förhoppningsvis kunna användas till att bättre förstå gymnasieelevers språkliga utvecklingsområden just gällande anglicismer och således bli ett verktyg för lärare att undervisa i svenska. Denna kunskap är viktig för att lärare bättre skall kunna förstå engelskans inflytande på elevers svenska. Intressant är även att ta reda på huruvida anglicismer är något som uppträder hos svaga elever eller blir överrepresenterade i någon annan betygsgrupp.

Med tanke på att pojkar enligt vad Olsson (2012) visat är i större kontakt med engelskan på fritiden är min hypotes att pojkars svenska är mer påverkad av engelskan än vad flickors svenska är. Min hypotes är att det även finns ett samband mellan betyg och användandet av anglicismer, specifikt att eleverna i den mellersta betygsnivån blandar in engelskan som mest i sin svenska. Detta eftersom man, för att kunna använda anglicismer, behöver en viss engelskkunskap och för att man ska blanda in ett annat språk i svenskan, bör ha bristande färdigheter i svenskt skriftspråk. Däremellan skapas då, i teorin, en lucka där engelskkunskaperna som influerar svenskan och den bristande svenskunskaperna som släpper in engelskan möts.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna undersökning är att visa den eventuella förekomsten av anglicismer i 56 elevtexter från gymnasiet, samt avgöra vilka typer av anglicismer (se 1.4) som förekommer i detta material. Ett delsyfte är också att se om det finns ett samband mellan anglicismtäthet i texterna och variablerna betyg och kön.

1.3 Tidigare forskning

Mer utförlig forskning i engelskans inflytande på svenskan är relativt ny. Sharp (2001) undersöker hur två olika grupper använder engelska i sitt talspråk. Samtalen är yrkesrelaterade

samtal mellan företagsledare i sjöfraktssektorn och den andra är informella samtal mellan ungdomar mellan 19 och 25 år. Resultatet visar att sjöfraktsledarna använde lånord som huvudsakligen var termer inom sjöfrakt som inte var etablerade lånord medan ungdomarna till en högre grad använde etablerade lånord och använde engelska lån utan att böja dessa efter svenska språkregler eller uttal.

Johansson (2002) undersöker hur engelskan påverkar språken i Skandinavien genom att studera samma korpus som Sharp (2001) för att undersöka hur ofta engelska används, hur den används och huruvida användandet handlar om kodväxling eller integration av olika språklån. De två korpusar som används är Cool Carriers, inspelningar av 12 möten mellan 12 vuxna talare och The Visby Corpus som är inspelade informella samtal mellan unga vuxna från en dokusåpa. För att kunna avgöra om det handlar om en kodväxling använder Johansson sex kriterier och dessa är: 1. att uttrycket ska finnas i en engelsk ordbok, 2. de ska ha sin etymologiska rötter i engelskan och ska ha kommit in i svenskan efter år 1850, 3. eller att de ska ha kommit in i engelskan från ett annat språk, 4. att de används av en svensktalare, 5. de kan vara ett engelskt egennamn eller ett namn och 6. att de består av engelsk kodväxling av valfri längd eller antal beståndsdelar (Johansson 2002:93). Johansson poängterar att denna definition av kodväxling är mycket bred och fortsätter med att problematisera huruvida det går att vara rättvis i utvärderandet av engelska lån. Johansson ger exemplet på huruvida man, i en situation där ordet *jobb* uppstår, ska kalla ordet för ett lån då det är fonetiskt identiskt med det engelska ordet *job* eller om ordet *djungel* från engelskans *jungle* som i sin tur kommer från Hinduiskans *jangal* ska kallas ett lånord från engelskan (Johansson 2002:94). Johansson drar slutsatsen att de två korpusarna visar två resultat: de innehåller inte endast olika mängd, utan även olika typ av engelska inslag. COOL-korpusens kommunikationssituation var präglad av att framföra information och följaktligen används många egennamn och namn. Den andra korpusen menar Johansson (2002:100) är interaktionsorienterad och har som mål att bibehålla sociala relationer. VISBY-korpusen innehåller exempelvis dubbelt så många verb som COOL-korpusen.

En av de största studierna som omfattar engelska lånord i svenska är Stålhammar (2003). Studien är fortsättningen på projektet om att kartlägga engelska lån under perioden 1800–2000. Stålhammar undersöker i artikeln de engelska lånorden som tillkommer under 1900-talet. Kartläggningen handlar dels om när lånen görs, dels om inom vilka områden engelskan har störst inverkan på svenskan. Hon fokuserar på direktlån och översättningslån och undersöker en stor mängd ordböcker och kompletterande källor för att avgöra de olika typerna av lån som gjorts. Stålhammar drar slutsatsen att under 1900-talet får svenskan in fem gånger så många lånord från engelskan som på 1800-talet.

Stålhammar (2004) undersöker engelska lån till svenskan från 1800 till 2000 och kartlägger typerna av lån samt antalet lån av olika art. Stålhammar (2004) undersöker utvecklingen av det svenska vokabuläret mellan åren 1800 och 2000 med fokus på engelska lånord genom att undersöka när ord tillkommer i ordböcker och i tidningstexter. Stålhammar menar att de vanligaste lånorden är behovslånen och att engelska lånord är vanligast för användare som ekonomer, tekniker och forskare. (Stålhammar 2004:85). Stålhammar (2004) problematiserar användandet av lånord och menar att även då lånorden binder samman användarna så utesluter de dem som inte förstår dessa ord. Utöver detta menar Stålhammar att för många lånord skapar ett språk som i en domän till slut tappar originalspråket och helt övergår till det inlånade språket, och att man till slut inte kan tala om ämnet på enbart svenska. För att få in lånord på rätt sätt föreslår Stålhammar att man bör anamma stor kunskap och eftertanke. Hon menar att orden måste komma in i svenskan på svenskans villkor och med svenskans språkregler. Stålhammar (2004) drar till viss del samma slutsats som Stålhammar (2003), att fem gånger så många lånord tillkommer på 1900-talet som på 1800-talet. Utöver detta resultat menar hon att direktlån överträffar översättningslån i antal i motsats till allmän uppfattning.

Lindström (2004) undersöker i stället engelskans inflytande på svenskt uttal och drar slutsatsen att engelska har influerat svenskt uttal men att detta inte är fallet i material från 1960 är därför ett relativt nytt fenomen (Lindström 2004:138). Lindström menar att ålder och utbildningsnivå spelar roll för hur utbredd användningen av engelskt uttal är, men det finns även en stor individuell variation. Han jämför talspråk, skriftspråk och läsning och menar att talspråket är en förmåga som lärs in tidigt i livet som ett behov till kommunikation medan skriftspråket lärs i ett mycket senare stadie och lärs även aktivt snarare än behovsdrivet. Talspråk menar han produceras spontant och besitter därför andra regler gällande struktur längd och frekvens av fraser och ord. Talet är interaktivt och responsen är direkt. Lindström (2004:118) skriver att engelska praktiskt taget är ett andraspråk i Sverige. Han menar att den nuvarande teknologiska rörligheten och globala tillgången är en av de viktigaste faktorerna i att ungdomskultur påverkas av engelskan.

Bergh & Ohlander (2017) undersöker engelska lånord i fotbollsvärlden och fastslår att de språk som undersökts har haft olika lätt att acceptera engelska direktlån. I den listan kommer Norge högst, följt av andra germanska språk (Berg & Ohlander 2017:12). Även i listan över översättningslån dominerade de germanska språken i antal lån. Berg & Ohlander undersöker inte svenskan men de ger flera exempel på lån till svenskan. Berg & Ohlander menar att varken språklig likhet eller geografisk närhet har någon större vikt i påverkan på om ett språk lånar

orden utan att det snarare handlar om språkattityder och historiska- och sociokulturella omständigheter.

Sundqvist (2009) beskriver hur *extramural engelska* påverkar elevers muntliga förmåga samt deras vokabulär. Undersökningen genomfördes under ett helt år där niondeklassare fick föra dagboksanteckningar i vilka de beskriver sin kontakt med extramural engelska aktiviteter (bokläsning, tidningsläsning, tv-tittande, filmer, dator- och tv-spel och musik). Resultaten visar att extramural engelska markant påverkade både elevers muntliga förmåga och vokabulär. Det största sambandet var mellan mängden extramural engelska och storleken på vokabulär medan den muntliga förmågan var mindre påverkad av extramural engelska. Utöver detta visar Sundqvist att typen av extramural engelska var betydelsefull. Extramurala aktiviteter som dator- och tv-spel, internet och läsning, som krävde att eleverna var mer aktiva och behövde förlita sig på sin engelska språkförmåga, hade en större påverkan på deras inläring än vad mer passiva aktiviteter hade. De sista slutsatserna var att pojkar i större utsträckning var i kontakt med extramural engelska och att deras betyg påverkas mer av mängden extramurala engelska aktiviteter än vad flickornas betyg gör. Sundqvists förklaring till varför pojkar är mer påverkade av mängden extramural engelska är att pojkar och flickor ägnar sig åt helt olika typer av extramurala aktiviteter på engelska. Pojkar ägnar sig mer åt de aktiviteter som Sundqvist menar påverkar den språkliga inläringen mest alltså den produktiva typen av aktiviteter. (Sundqvist 2009:203–204).

Olsson (2012) undersöker också hur exponering för extramural engelska påverkar elevers språkliga förmåga. Olssons försöksgrupp är, som Sundqvists (2009) grupp, niondeklassare men Olsson undersöker elevernas skriftliga förmåga genom att analysera två texttyper, nyhetsartiklar och brev, som eleverna skrivit. Olsson vill undersöka vad extramural engelska har för påverkan på elevernas skrivförmåga i engelska samt om man kan se någon skillnad mellan de olika texttyperna i förhållande till kontakt med extramural engelska. Olsson visar att pojkarna i högre grad ägnade sig åt extramurala aktiviteter på engelska men att det fanns en stor individuell variation speciellt bland pojkarna. Den vanligaste aktiviteten var att lyssna på engelsk musik och den näst vanligaste aktiviteten var att se på engelskspråkig tv och film. Intressant var att fler flickor än pojkar läste på engelska medan fler pojkar än flickor spelade dator- och tv-spel. (Olsson 2012:124–126) detta är ett resultat som även finns i den senare studien Sundqvist & Wikström (2015) som visar att fler pojkar än flickor spelar spel.

Denna forskningsbakgrund ger en bild över engelska lån till svenskan samt hur extramural engelska påverkar elevers engelskkunskaper, men ingen forskning har ännu gjorts på hur elever använder anglicismer i sitt svenska skriftspråk. Det som däremot kan tas vidare i denna studie

är att det verkar finnas en skillnad mellan pojkar och flickor i hur de lär sig engelska samt ett samband mellan bildningsnivå och attityd gentemot engelskt inflytande.

1.4 Teoretisk bakgrund

1.4.1 Anglicismer

I denna uppsats använder jag mig av fem kategorier av anglicismer, som jag har hämtat från Stålhammar (2010), för att analysera materialet. Dessa är: direktlån, översättningslån, översatta idiom, betydelselån, konstruktionslån och falska vänner. Mall Stålhammar presenterar 12 olika typer av lån som kan göras mellan två språk (se Stålhammar 2010:23–29). Endast de typer av lån som är av relevans för undersökningen kommer att tas in i beaktning. Anledningen till detta är att lånen ska förekomma i skrivet språk men även att det måste handla om ett normbrott och inte ett lånord som blivit normen i svenskt skriftspråk. Från Stålhammars låntyper utesluts därför: ljudlån, behovslån, statuslån eponymer, blandlån och pseudolån.

I beskrivningarna nedan kommer jag först att presentera de lån som uppsatsen kommer att behandla för att sedan kort presentera de lån som inte kommer att behandlas och redogöra för anledningen till att just dessa lån uteslutits. Viktigt att notera är att dessa 12 typer av lån inte är strikt gränsdragna, alltså ett lån kan vara en kombination av mer än en typ av lån.

Direktlånet tar in ett engelskt ord utan att ändra stavningen av ordet. Gränsdragningen mellan behovslånet och direktlånet är ibland något otydligt. Den enda egentliga skillnaden är att behovslånet ofta redan har ett motsvarande ord i svenskan som någorlunda täcker upp för låneordet. Ett exempel på direktlån är ord som *charter* och *access*. Vissa ord anpassas morfologiskt till svenska former som ordet *outsourca* som får en verbform med suffixet *-a*.

Översättningslånet är en typ av behovslån som översatts till svenskan. Ett exempel på ett sådant ord är *hemsida* som översatts från engelskans *homepage* eller *nolltilväxt* som direkt översatts från den engelska termen *zero-growth*.

De **lånade och översatta idiomerna** som *det är inte min kopp te* har då har tagits från engelskans idiom *this is not my cup of tea* som då redan har den svenska motsvarigheten *det är inte min melodi*. Dessa lån blir enligt Stålhammar (2003) allt vanligare i svenskan.

Betydelselånen är en annan typ av lån vilka är ordlån som lånar ett ord med medföljande betydelse från ett annat språk, när ordet redan finns i det låntagande språket men i en annan betydelse än lånespråket. Ett exempel på detta är ordet *fatal* som i svenskan betytt

'ödesbestämd' och som nu fått den engelska betydelsen 'dödlig' eller 'livshotande' och används i sammanhang som *fatala skador* (jfr eng. *fatal injuries* 'livshotande skador'.)

Konstruktionslånen kan ofta skapa problem i språket. Dessa är lån av ordkonstruktioner och ordföljd från ett annat språk. Man har alltså lånat in det bundna förhållandet mellan ord från engelskan. Ett exempel är den felaktiga användningen av prepositioner som *forskning på* (jfr engelskans *research on*) i stället för den förväntade svenska formen *forskning i*. *När det kommer till* är ett exempel på ett konstruktionslån som kommer från engelskans *when it comes to* där man gått ifrån svenskans *när det handlar om* eller *när det gäller*.

Falska vänner är något lika betydelselån. Man lånar in engelskans betydelse av ett ord som redan finns i svenskan. Ett exempel är ordet *novell* som på svenska betyder 'kort berättelse' (eng. *short story*) medan engelskans *novel* betyder samma sak som svenskans *roman*. Detta lån är då en anglicism. Ett annat exempel är det engelska ordet *gymnasium* som inte betyder 'gymnasieskola' som i svenskan utan 'gympasal'.

Dessa är de fem låntyper som denna uppsats kommer att behandla inom dessa kategorier finns lån som officiellt inte blivit accepterade i svenskan, alltså de som avviker från svenskans språknormer och det är dessa jag i denna uppsats kallar anglicismer.

Ljudlånen är lån som behåller sitt engelska uttal men som ibland kan anta en svensk stavning för att bibehålla detta uttal, exempelvis *dejt* från engelskans *date*. Dessa lån förekommer inte i skrivet språk och är därför inte aktuella för denna undersökning

Behovslånen är lån som tillkommer i språket när ett behov finns, alltså när språket som lånar ordet inte har ett motsvarande ord för det representerade. Exempel på sådana lån är de många tekniska termer som kom i samband med den teknologiska utvecklingen som gjordes från 1980-talet och framåt som *byte* och *DVD*. Behovslånen är en kategori som beskriver orsaken till att man tagit in ett lån i ett språk och är därför inte användbar i denna undersökning

Statuslån. Orsaken till att man gör ett statuslån är att den befintliga betydelsen av ordet i det låntagande språket inte riktigt stämmer överens med det man vill representera och således behöver man uppdatera språket med ett nytt ord. Till exempel ordet *singel* som har det motsvarande *ensamstående* i svenskan. Dessa typer av lån är inte normbrytande och kommer inte att räknas in som anglicismer då dessa ord inte går ifrån vedertaget språkbruk enligt *Svensk ordbok*. Som behovslånen beskriver kategorin statuslån orsaken till att just dessa lån tas in i ett språk och även därför är denna kategori inte intressant för denna studie.

Eponymer är ord som fått sitt namn från en upphovsman eller ett varumärke. Ett exempel är svenska *lypsyl* som blivit det allmänna ordet när man menar 'cerat'. Dessa lån är ofta redan

allmänt använda och integrerade ord i svenskan och kommer därför inte uppmärksammas i denna undersökning.

Blandlån är lån som kombinerar ett lånord med ett svenskt or till exempel *hårspray*. Blandlån är ofta redan allmänt använda ord i svenskan och kommer inte kategoriseras som normbrytande anglicismer i denna uppsats.

Pseudolån är den sista typen av lån som presenteras av Stålhammar (2010) vilka är lån som tas in i språket men görs om till kortformer som *basket* (jfr engelskans basketball) och *rack* (jfr engelskans *racket*). Dessa är, som blandlån och eponymer redan integrerade i svenskan och ses därför inte som normbrytande anglicismer i denna uppsats.

1.4.2 Språk och kön

Enligt SOU (2020:28 s.554) presterar pojkar i genomsnitt väsentligt sämre än flickor när man mätt betyg och meritvärden. Trenden är fortfarande nedåtgående för både flickor och pojkar och varför denna skillnad finns mellan könen finns det många förklaringar till och några av dessa kommer att presenteras i detta avsnitt. Svaret på varför det finns en språklig skillnad mellan könen är inte definitiv men en överblick över sociolingvistisk forskning på språk och kön kan ge en fingervisning om vad denna skillnad kan handla om.

Edlund, Ersson och Milles (2007) menar att kön är ett kulturellt fenomen, men de beskriver hur man i historien benämnt att skillnaden mellan män och kvinnors språkbruk enbart grundar sig i biologiska faktorer. Wernerson (2010:57–58) menar däremot att den kognitiva förmågan mellan flickor och pojkar är mycket liten eller obefintlig och att skillnaden i språkbruk snarare handlar om flickor och pojkars olika förhållningssätt och arbetssätt.

Kimura i Payne och Lynn (2010:434) menar att flickor har lättare för sig att lära sig ett andraspråk och Ljung i Payne och Lynn (2010:435) menar att svenska flickor i 12 års ålder lärde sig ett andraspråk bättre än pojkarna i samma studie. Ytterligare har Wucherer och Reiterer (2018:131) sett att flickor är bättre på att lära sig grammatik i ett andraspråk än pojkar medan pojkarna däremot hade lättare för att lära sig uttalet på det andra språket. Utöver dessa skillnader visar SOU (2009:64 s.173) att pojkar utgör majoriteten av elever med läs- och skrivsvårigheter och att flickor generellt sett trivs bättre i skolan i alla ålderskategorier. SOU (2009:64 s.88) visar även att fler flickor än pojkar bryr sig om och engagerar sig i sitt skolarbete och skillnaden är störst i gymnasiet, 81% av flickor 63% av pojkar skriver att de bryr sig mycket om sitt skolarbete. Vidare menar SOU (2010:51 s.58) att flickor även lägger mest tid på läxläsning och har mer skolrelaterad stress än pojkarna. Feery (2008:38) menar att flickor

generellt har ett högre språkligt betyg i skolan och undersökte då tre aspekter: populariteten av språkfämnet hos eleverna, lärstrategier och skillnader i den generella attityden mot att lära sig ett främmande språk. Ludwig i Feery (2008:39) menar att flickor väljer ett språk att lära sig för att det verkar intressant, medan pojkar väljer det av mer praktiska skäl. Oxford i Feery (2008:40) visar att flickor oftare använder sig av inlärningsstrategier och att de även använder fler typer av inlärningsstrategier än pojkar. Detta menar då Feery är en av orsakerna till att pojkar ofta presterar sämre i språkliga moment i skolan.

Edlund m.fl. (2007:64) menar att språkvariationer mellan könen förekommer som en följd av samhällets förväntningar och att språkstilarna ofta står som varandras motsatser. En av dessa könsrelaterade skillnader tror sig grundas i pojkars så kallade Antipluggkultur (se, Wernerson 2010:47). Enligt Wernerson kan pojkars underprestation delvis förklaras genom avståndstagandet från att plugga då skolengagemang setts som kvinnligt och att man jämfört teoretisk skolkunskap och praktiskt användbar kunskap. Att pojkar inte verkar kunna engagera sig i skolan eftersom det blivit en feminin aktivitet liknar det som Hirdman (1997:403) presenterar, alltså att genussystemets ordning består två logiker. Dessa är dels särhållandet, alltså att man inte ska blanda det som anses kvinnligt och manligt, dels idén att det i denna indelning finns en hierarki där män som grupp står över kvinnor som grupp som då gör att det är mer tabulagt för män att röra sig mot det kvinnliga än tvärt om.

Romaine (2003:98) menar att kvinnor besitter högre statusmedvetenhet, och medvetenhet om den sociala vikten av språklig variation samt är mer angelägna om artighet. Hon menar att kvinnor överrapporterade sitt användande av standardspråk medan män underrapporterade deras användning av standardspråk. Trudgill i Romaine (2003:104) menar att män som talar icke-standardiserat har en typ av dold prestige samtidigt som den mer uppenbara prestige hos kvinnor är att tala standardiserat och korrekt. Vidare menar hon att den feminina formen av att tala var att tala korrekt och att det standardiserade språket blev det feminina. De faktorer som presenterats i detta kapitel kan sammanlagt ge en bild över hur genus påverkar individens språk.

2. Material och metod

Materialet till denna undersökning utgörs av 56 elevtexter. Av dessa är 28 skrivna av pojkar och 28 av flickor. De 56 elevtexterna är från olika gymnasieprogram och skolor i södra Sverige och är skrivna av elever som läser det andra året på respektive högskoleförberedande program i kursen svenska 2. Samtliga elever läser svenska som förstaspråk. Eleverna vars texter använts i denna studie har blivit informerade om syftet med undersökningen samt hur deras texter kommer att användas och presenteras, och samtliga elever har gett sitt medgivande.

Texterna lästes först igenom med hög noggrannhet för att normbrott skulle upptäckas. Dessa normbrott analyserades sedan för att avgöra huruvida normbrotten även kan klassas som anglicismer. Det sammanlagda antalet anglicismer i respektive text dividerades sedan med textens ordmängd för att skapa ett procentvärde som sträcks över 2000 ord för att få ett mätbart och jämförbart värde som kommer att kallas AT (anglicismtäthet), som alltså representerar anglicismer per 2000 ord. Anledningen till att värdet sträcks över 2000 ord är att ett lägre antal ord gav flera värden lägre än 1. För att det lägsta värdet, som inte är ett nollvärde, ska bli minst 1 behövde värdet sträckas över 2000. Värdena sammanställdes i en tabell med variablerna ”kön” och ”språkligt betyg” (se bilaga 1).

Beläggen från materialet ska uppfylla vissa kriterier för att behandlas som språkliga normbrott. Först och främst har jag läst materialet och med min egen kompetensbaserade intuition gjort en grovbedömning av vad i texten som är normbrott. Därefter har jag tagit detta belägg och med hjälp av *Svensk ordbok* respektive språkbanken verifierat att min bedömning att belägget är ett normbrott stämmer. Om utdraget innehåller en fras som verkar normbrytande har frasen jämförts med språkbankens korpus där fraserna har sökts i det förvalda urvalet korpusar i gränssnittet Korp för att undersöka förekomsten i allmänt språkbruk. För att avgöra om något använts frekvent har en jämförelse gjorts med den föreslagna formen. Ta exemplet *runt och runt* i jämförelse med *runt, runt*. Här visade en korpussökning att *runt, runt* var den överrepresenterade formen. Efter att jag bekräftat att belägget är ett normbrott måste jag undersöka huruvida det rör sig om en anglicism eller inte. Detta görs genom att använda *Cambridge Dictionary* för att undersöka huruvida den engelska betydelsen stämmer bättre överens med beläggets kontext än den svenska betydelsen. Om det handlar om ett ord där jag misstänkt att eleven har använt ett fonetiskt nära ord i svenskan, har det jämförts med detta ord på engelska och om definitionen i *Cambridge Dictionary* har stämt väl överens med den troligen avsedda betydelsen i kontexten så kan ordet anses vara en anglicism av denna typ. När jag avgör huruvida en fras eller flera ord i följd ska klassas som en anglicism har jag vid varje

sådant exempel kunnat översätta belägget ord för ord utan att ändra ordföljden och fått det vedertagna engelska uttrycket eller ordkombinationen.

Om något är ett normbrott eller inte är en komplicerad fråga. Språk byggs på normer och gränserna kan tänjas på i alla möjliga riktningar, speciellt vad gäller lånord då dessa konstant förändrar språket och vad som tidigare varit ett normbrott blir plötsligt normen. Det finns däremot en gräns för hur mycket man får tänja på de språkliga gränserna. Att ett stycke text innehåller engelska lån betyder inte heller att texten bryter mot språknormer då många ord och uttryck är inlånade i svenskan och numera finns i ordböcker och används nationellt i talat och skrivet språk. Trots den noggrant utformande metoden kan man inte bortse ifrån att vissa felmarginaler kan uppstå. Att en anglicism i min mening är ett normbrott vägs mot korpusar, ordböcker och anglicismforskning, men det kan inte uteslutas att det möjligen kan handla om en nykommen norm. Elevernas uttryck kan till slut komma att bli normen. Däremot har jag behandlat alla texter under samma metodiska noggrannhet och finner därför att resultatet borde vara en rättvis representation av förekomsten av anglicismer i materialet.

3. Resultat

I detta avsnitt redovisas först exempel på anglicismer som förekommit i materialet i 3.1. Sedan, i 3.2, presenteras resultatet i tabeller och tillhörande beskrivningar för att tydliggöra vad de representerar. Sedan i 3.2.1 och 3.2.2 kommer resultaten att visualiseras med grafer baserat på kategorierna kön och språkligt betyg.

3.1 Typer av anglicismer i materialet

Flera typer av anglicismer finns i elevtexterna och dessa kommer att presenteras i ordningen som de presenterats i 1.4. 12 belägg från materialet kommer att exemplifiera de fem olika typerna av anglicismer. Alla 87 anglicismer som gick att finna i materialet kommer inte att presenteras då detta inte är nödvändigt för att förstå resultatets innehåll.

Den första typen av anglicism som kommer att presenteras är direktlån. Endast ett exempel på ett rent direktlån går att finna i materialet. I (3) har eleven använt ordet *toxic* i betydelsen 'destruktivt'. Eleven har markerat ordet med citattecken, vilket kanske är ett sätt att uttrycka att hen vet sig använda just ett direktlån. Den svenska formen av uttrycket är förslagsvis *osund relation* eller *destruktivt förhållande*. Däremot är ordet *toxisk* 'giftig' ett svenskt ord som har lånat betydelsen från engelskans *toxic* 'destruktiv' i sammanhang som i exemplet. Det svenska ordet definieras däremot fortfarande endast som giftigt i bokstavig och inte bildlig bemärkelse.

- (1) Kostnaderna av att producera väte påverkas mycket mer av elpriserna om man skalar upp produktionen.
- (2) Två typer av gruvor för brytning, tunnel och öppet håll brytning.
- (3) Vissa par försöker lösa det och det slutar med att de lever i ett förhållande som är "toxic"

Översättningslån förekommer ett antal gånger i texten och ofta i sammanhang där eleven har refererat till en engelsk källa. Ett av dessa exempel är (1) där *skalar upp* används i betydelsen 'ökar' (jfr eng *scale up*). Detta uttryck finns inte med definitionen 'öka' i *Svensk ordbok*. I (2) har eleven skrivit *öppet håll brytning* i betydelsen 'dagbrott' (jfr eng *open-pit mining*).

Utöver dessa har även lånade idiom från engelskan letat sig in i elevtexterna. Ett av dessa är en typ av fras som egentligen inte är grammatiskt felaktig men som ändå är ett normbrott. En elev skriver *det är en loop som bara går runt och runt*. Anledningen till att detta kan ses som ett normbrott i svenska är att uttrycket *runt och runt* inte är lika vanligt förekommande som *runt, runt* som är den vanligaste förekommande formen. På engelska har däremot uttrycket formen *round and round* och kan inte skrivas som svenskans *runt, runt* som *round, round*.

Eleven har då förmodligen snappat upp den engelska formen av uttrycket och applicerat den på sin svenska.

(4) Skulle alla våra vattendrag vara ockuperade av vattenkraftverk?

Nästa typ av anglicism i materialet är en typ av betydelselån. I (4) använder eleven ordet *ockupera* för att beskriva hur vattendrag skulle fyllas med vattenkraftverk. Ordet *ockupera* definieras i *Svensk ordbok* som: ”ta i besittning utan laglig rätt med avseende på (större) landområde, särsk. (del av) stat, el. fastighet eller dylikt”. Denna definition stämmer inte riktigt överens med elevens avsedda betydelse. Den engelska definitionen av ordet *occupy* är: ”The rest of the time was occupied with writing a report.” och ”The house hasn't been occupied (= lived in) by anyone for a few months.” I detta fall kan *occupy* betyda att något tar upp ett utrymme på ett mer konkret sätt till skillnad från svenskans definition som snarare handlar om ett politiskt övertag vid till exempel en statskupp. Det förväntade svenska alternativet är förslagsvis: *Skulle alla våra vattendrag vara fyllda med vattenkraftverk*. Att ordets betydelse lånats in från engelskan gör detta till en anglicism av typen betydelselån.

- (5) I modern tid kan vissa element av de problem som existerade i båda dessa historier fortfarande visa sig.
- (6) Att vi inte har kapaciteten eftersom värmekraftverk och import är lättare att hantera eftersom det kommer från en facilitet som är oberoende av vädret och kan generera energi när den vill.
- (7) En annan likhet vi kan se är att vi i början var skeptisk och negativa mot reformerna.
- (8) Nu ska det gamla ut och det nya in, smarta apparater är den nya LED lampan och kommer spela stor roll i att spara på klimatet.

Ytterligare ett exempel på betydelselån är (5) där eleven använder ordet *element* i betydelsen ’inslag av en berättelse’. Det engelska ordet *element* betyder samma sak som svenskans *inslag* just när det handlar om exempelvis delar i en berättelse. Denna anglicism är även en falsk vän då eleven antagit att ordet *element* kan besitta samma betydelse i båda språken. Ännu ett exempel på falska vänner var användandet av ordet *facilitet* i den engelska betydelsen ’facility’ i (6). I detta fall har den engelska definitionen av *facility* betydelsen som eftersökts, alltså ’industribyggnaden som är värmekraftverket’, medan det svenska ordet *facilitet* getts definitionen ”anordning som underlättar viss verksamhet, ex. mikrovågsugn och andra faciliteter för köket.” (SO). I (7) används ordet *suspekt* i betydelsen ’misstänksam’ (jfr eng. *suspicious*). Betydelselån av engelska ord som har fler än en betydelse i svenskan förekommer flertalet gånger i materialet. Ett exempel på detta är användningen av *mer* när *fler* är rätt ord i sammanhanget. Eleven har skrivit *mer möjligheter* eftersom engelskans *more* både täcker betydelsen ’fler’ och ’mer’ så skriver man, på engelska, *more opportunities* vilket kan ha

påverkat eleven att göra detta ordval. Ytterligare ett exempel av detta slag är (8) där *spara* används i betydelsen 'att rädda klimatet' då engelskans *save* både betyder 'spara' och 'rädda'.

(9) Dessutom, så kommer produkten att hålla längre för att användaren utnyttjar produkten på rätt sätt som i sin tur leder till att personen inte behöver köpa nytt.

(10) Andersson (2000) nämner att Erik Wellander citerade Svenska Akademiens språklära från 1836, som ett exempel på en någon som tyckte att "ni" kan utnyttjas i sammanhang med mindre bekanta.

En annan typ av felöversättning är användandet av ord som inte har samma typ av prefix i engelskan som i svenskan som ordet *utnyttjar* som i (9) får den engelska både neutrala och negativa betydelsen från ordet *use* då man i engelskan mycket väl hade kunnat skriva *the user uses the product*. Eleven skriver då *användaren utnyttjar produkten* när rätt ord hade varit *nyttjar* eller helt enkelt *använder*. Eftersom meningen börjar med ordet *användaren* kan eleven aktivt valt ett annat ord än *använder* för att undvika ett repetitivt språk vilket i detta fall ledde till denna felanvändning av ordet *utnyttjar*. I (9) liksom (10) har ordet *utnyttjas* använts i betydelsen 'användas'.

Utöver de lån som mer eller mindre har ett befintligt svenskt ord med annan betydelse, finns det en typ av hybrid mellan direktlån och översättningslån som inte har ett befintligt svenskt ord. Dessa typer av lån förekommer ett par gånger i materialet. Ord som *likvis* och *rollmodell* vilka ingedera är svenska ord har använts i kontexter där betydelsen för de engelska orden *likewise* och *role model* passar in. Här kan tänkas att eleven helt enkelt antagit att det finns ett motsvarande ord på svenska som är fonetiskt likt det engelska ordet.

(11) Dessutom så får smarta produkter uppdateringar till mjukvaran

(12) Prinsen är väldigt fixerad på drakar

Den femte typen av anglicism som upptäcktes var konstruktionslån. Ett exempel är (11). Här ser vi hur eleven använt prepositionen *till* när den menat 'uppdatering av mjukvara'. Den förväntade formen av detta skulle vara *dessutom så får smarta produkter uppdateringar av mjukvaran*. Denna normbrytning kategoriserats som anglicism för att den engelska översättningen är *updates to the software* (jfr elevens *uppdatering till mjukvaran*). Eleven har i detta fall översatt den engelska prepositionen *to* till *till*. Ett annat exempel på dessa prepositionsfel är (12). Här har prepositionen *på* använts i kombination med *fixerad* för att förklara att en person är fixerad vid ett ting i betydelsen 'intresserad'. På engelskan säger man *fixated on*, men detta kan inte översättas direkt till svenskan, då måste i stället prepositionen *vid* användas. Att denna elev skriver *på* i stället för *vid* är då därför en direktöversättning från engelskan och således en anglicism.

3.2 Anglicismtäthet

Nedan presenteras de sammanlagda resultaten från bilaga 1 för de tre grupperna som baserats på språkligt betyg i 3.2.1 och för de två könsgrupperna pojkar och flickor i 3.2.2.

3.2.1 Språkligt betyg

Totalt 39 av 56 elevtexter innehöll anglicismer. Som framgår av tabell 1 är anglicismer överrepresenterade i betygsgruppen C. Denna grupp innehåller 47 av 86 anglicismer. När man ser till nollvärdena, alltså texter som inte innehöll några anglicismer, finner vi 14 av 18 av dessa i betygsgrupperna A och E som hade nollvärden på 36,4% respektive 39,1% av texterna. Detta innebär att endast 4 av 18 nollvärden finns i betygsgruppen C som hade 18,2% nollvärden.

Tabell 1, Anglicismtäthet, nollvärden och antal ord i förhållande till språkligt betyg

	A	C	E
Antal texter	11	22	23
Anglicismtäthet (AT)	2,2	5,7	3,9
Antal 0-värden	4	4	9
0-värden procent	36,4%	18,2%	39,1%
Antal anglicismer	12	47	27
Medel ord	925	872	863

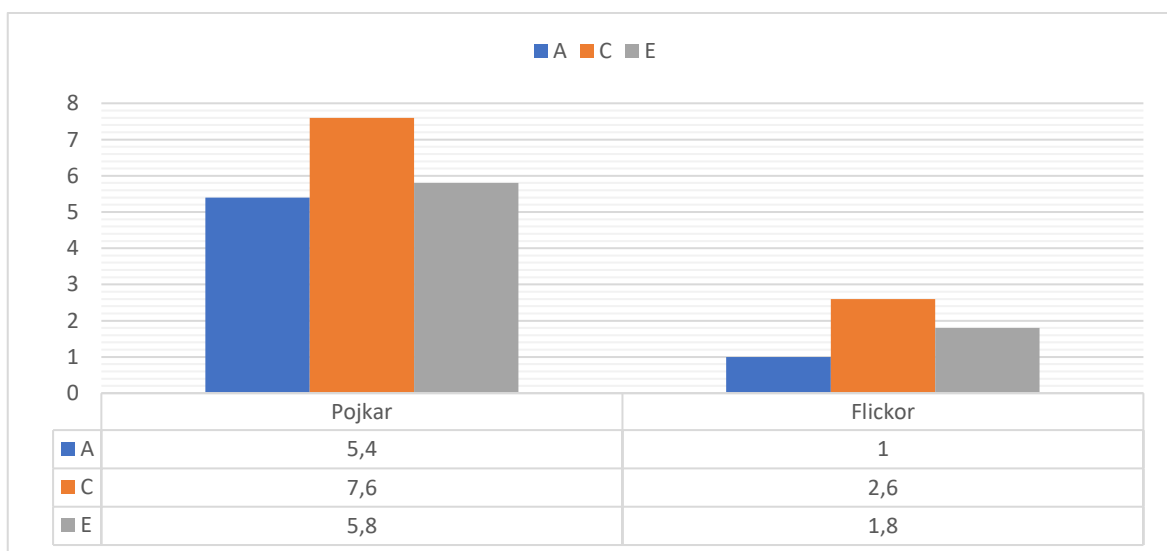
Tabell 1 visar att AT i gruppen med det språkliga betyget E är 3,9 och gruppens texter innehåller sammanlagt 27 anglicismer. Texter med det språkliga betyget E utgör den största gruppen i denna undersökning med 23 av 56 texter. Medelvärde för denna grupp är 3,9 vilket är något lägre än medelvärdet för hela materialet som var 4,2. Betygsgruppen C hade ett medelvärde på 5,7 AT. Denna grupp är även den näst största av de tre betygsgrupperna med 22 av 56 texter men innehåller ändå den största mängden anglicismer av de tre grupperna med 47 anglicismer jämfört med 12 och 28. Även då betygsgruppen E endast har en färre text än grupp C har de nästan hälften så många totala anglicismer. Gruppen med det språkliga betyget A hade det lägsta medelvärde på 2,2 AT och innehöll totalt endast 12 anglicismer. Denna grupp är den minsta i antal med endast 11 texter. Denna grupp besitter flest nollvärden, alltså texter utan anglicismer, av de tre grupperna. Medelvärde för denna grupp anglicismtäthet är ungefär

hälften så stort som det sammanlagda materialets medelvärde på 4,2. Medelvärdet för antal ord är sammanlänkat med texternas språkliga betyg där betygsgruppen A har ett medel på 925 ord som följs av C med 872 ord och slutligen E med minsta antalet ord på 863.

3.2.2 Kön

Diagram 1 representerar skillnaden i AT mellan betygsgrupperna inom de båda könsgrupperna. Diagrammet visar att skillnaden mellan betygsgrupperna liknar varandra inom könen, där betygsgruppen C innehåller den största anglicismtätheten medan betygsgruppen E har en något mindre anglicismtäthet och allra minsta anglicismtätheten finns i betygsgruppen A. I de två könskategorierna som undersökts finns det en skillnad i både AT:s medelvärde och medelvärdet för antalet ord i texterna. Flickorna har ett medelvärde på 1,9 AT (totalt 25 anglicismer) medan pojkarna har ett medelvärde på 6,6 AT (totalt 62 anglicismer). Pojkarnas texter innehåller alltså en mer än tre gånger så hög anglicismtäthet än flickorna. Flickornas texter har ett snitt på 1047,7 ord medan pojkarnas texter har ett snitt på 706,7 ord. Utöver dessa skillnader har de båda könsgrupperna olika många representanter i varje betygsgrupp. Gruppen flickor har 8 stycken betyg A (jfr pojkarnas 3) och 9 stycken betyg C (jfr pojkarnas 13) och 11st betyg E (jfr pojkarnas 12).

Diagram 1, Anglicismtäthet (AT) i förhållande till kön och språkligt betyg

4. Diskussion och slutsatser

Syftet med denna uppsats har varit att synliggöra vanliga anglicismer som förekommer i 56 elevtexter från gymnasiet samt visa om det finns ett samband mellan anglicismtäthet i texterna och variabler som betyg och kön. Min hypotes var att det skulle finnas en skillnad mellan pojkar och flickor men även mellan betygsnivåer. Denna hypotes bekräftades då pojkarna i denna undersökning använder nästan fem gånger mer anglicismer i sina texter än vad flickorna gör och detta är ett resultat som föreslår att pojkar och flickor har olika typer av relation till språkämnen och olika språklig förmåga. Av resultatet kan vi även se att flickorna generellt presterade bättre eftersom de har fler representanter i betygsgruppen A detta stämmer överens med SOU:s (2020:28 s.554) data, att pojkar presterar väsentligt sämre än flickor i både enskilda betyg och meritvärde.

Förutom att flickorna har ett högre snittbetyg än pojkarna så skriver de även färre anglicismer. Notera att detta inte är synonymt med färre språkfel då endast anglicismer räknats in i resultatet. Utöver detta visar resultaten att de olika språkliga betygen spelar stor roll för hur många anglicismer som förekommer i texterna. Betygsgruppen C är den betygsgrupp som innehåller allra flest anglicismer, i enlighet med min hypotes, medan betygsgrupperna A och E innehåller betydligt färre anglicismer. Denna skillnad i antalet anglicismer i förhållande till betyg är likartad i de båda könskategorierna. Att den lägsta betygsgruppen innehåller få anglicismer kan bero på att en elev som har en bristande språklig förmåga i svenskan kan ha samma brist i engelskan och är därför inte lika belägen att blanda in engelskan i sitt språk. Att den högsta betygsgruppen hade den minsta anglicismtätheten kan bero på att eleverna med en så pass hög språklig förmåga är medvetna om språknormer och inte blandar in engelska i sitt språk.

Värdena i resultatet kan möjligen vara missvisande då de största mängden anglicismer finns i betygsgruppen C, vilket även utgör en större andel av den manliga gruppen, men med tanke på den drastiska skillnaden i AT för de könsgupperna kan denna variation till en viss grad bortses från. Enligt Sundqvist (2009) avgjorde inte kontakten med extramural engelska huruvida flickorna presterade väl i engelska till samma grad som för pojkarna. Detta resultat kan tolkas som att flickorna tillägnar sig sina engelskkunskaper i en skolmiljö och inte i en oreglerad fritidsmiljö som resultatet pekar mot att pojkarna gör. Att pojkarnas inlärd engelska ofta kommer från extramural engelska kan påverka sättet de tillägnar sig språket och slutligen använder det. Genom att lära sig ett främmande språk utanför skolmiljön och ohejdat blanda det med svenskan kan möjligen skapa en annan attityd mot anglicismer än att i en skolmiljö

lära sig språket systematiskt med en uppmärksam lärare. Sundqvist (2009), Olsson (2012) och Sundqvist & Wikström (2015) menar alla att pojkar spenderar mer tid i extramurala aktiviteter än vad flickor gör. Det som saknas från deras resonemang är hur de olika typer av extramurala aktiviteter påverkar språkinläringen, jag skulle vilja argumentera för att läsning av böcker, som var vanligare hos flickorna, utvecklar språket mer än vad datorspel, som var vanligare hos pojkarna, gör. Dessutom vill jag argumentera för att datorspelandet inte alltid kräver språkproduktion. Däremot går det inte att bortse från att flickor inte muntligt producerar engelska till samma utsträckning som pojkarna enligt dessa studier och det kanske är dessa skillnader i extramurala engelskaaktiviteter som resulterat i att pojkar verkar ha lättare för sig att lära sig uttala ett andraspråk medan flickor har lättare att lära sig grammatiken i ett annat språk som presenterat av Wucherer och Reiterer (2018:131).

Att förekomsten av anglicismer var vanligare i texterna skrivna av pojkar kan bero på att pojkar enligt Wernerson (2010) har en annan attityd till skolan och besitter det som hon kallar antipluggkultur. Detta kan vara en av orsakerna till att pojkarna gör fler normbrott, de är inte lika benägna att skriva korrekt då deras attityd mot skolan är annorlunda från den som flickorna har. Utöver detta kan Romaines (2003) påstående att det finns en dold prestige i att gå ifrån den språkliga normen för män kan ha resulterat i att pojkarna försöker sig på att använda engelska ord och uttryck på ett normbrytande sätt i sin svenska. Eller så gör de det helt omedvetet. Däremot kan denna gömda prestige göra att pojkarna vågar göra normbrott och inte är lika försiktiga med att använda obeprövade uttryck. Enligt Romaine är kvinnor mer noggranna med att använda ett korrekt språkbruk och detta kan ha lett till att resultatet i denna studie ser ut som den gör, flickorna gör inte lika många fel av detta slag eftersom de inte går ifrån språkliga normer på samma sätt som pojkarna gör.

Mer forskning behöver genomföras för att kunna ge en fullständig bild av anglicismsituationen, men denna undersökning kan ge en generell bild för hur elever blir påverkade av engelskan. Intressant att undersöka hade varit huruvida elevens gymnasieprogram har någon påverkan på användningen av anglicismer och även om ålder är en påverkande faktor. I vilken ålder börjar unga använda anglicismer? Intressant hade även varit att som i Sundqvist (2009) se vilka typer av extramurala aktiviteter som påverkar elevernas språk, men i detta fall undersöka hur olika extramurala aktiviteter påverkar mängden och typerna av anglicismer som elever använder. En mer ingående analys av de olika typerna av anglicismer som hittats i materialet hade också gett en tydligare bild av situationen och kanske visat ett intressant resultat. Resultaten i denna studie omfattar endast 56 elevtexter i södra Sverige och därför går

det inte att dra alltför generaliserande slutsatser utifrån det som funnits i detta material som då representerar en mycket liten del av alla Sveriges ungdomar.

5. Didaktiska implikationer

Om man skulle anta denna uppsats resultat som en representation för hur det ser ut runt om i Sveriges skolor kan jag och andra lärare med denna information anpassa undervisningen för att stärka både flickor och pojkar samt elever som befinner sig i olika betygsnivåer.

Resultatet i denna uppsats ger oss något av en överblick över hur pojkar och flickor använder anglicismer mer eller mindre omedvetet och detta kan agera som ett verktyg i undervisningen av just denna typ av normbrott. Elever måste först förstå att de använder sig av en mängd anglicismer och få en större medvetenhet för vad det är för typ av anglicismer de gör och hur det påverkar deras språk. Utöver detta kan det vara värdefullt att få elever att förstå att språk utvecklas och att det de gör inte är något onaturligt utan snarare något som alltid skett och varit anledningen till att vårt språk ser ut som det gör idag. En diskussion om huruvida man ska släppa in lånord i svenskan samt hur man ska göra det på bästa sätt kan göra gott för elevers språkförståelse och kan för framtiden skapa ett samhälle med medborgare som tar in lånord på ett välfungerande sätt.

Att flickor gör färre anglicismer i sina elevtexter är inte ett problem i sig men trenden att flickor inte vågar sig på att utforska sitt språk och ta risker kan bli ett hinder för vissas språkutveckling. Elever som inte utmanar sig själva i sitt språk utvecklas inte heller och detta hade jag velat gå ifrån. Genom att uppmuntra flickor till att våga sig på att testa sin språkliga förmåga kan man hjälpa dem att utmana sig själva och följaktligen få dem att utveckla sitt språk. Denna uppmaning passar sig bäst i ett processorienterat arbete där eleverna kan öva och utforska sitt språk utan större negativa konsekvenser för sitt ämnesbetyg vid språkliga normbrott. Om man i stället ser till pojkarna som i fallet av denna uppsats var något för modiga i sin normbrytande användning av anglicismer kan man i stället be dem vara mer noggranna och eftertänksamma i sina val av uttryck och faktiskt undersöka huruvida det de skriver är språkligt korrekt eller inte. Däremot bör man vara försiktig att inte skada deras självförtroende och vilja att testa de språkliga gränserna.

Enligt läroplan för gymnasieskolan utgiven av Skolverket (2011:144) ska lärare värna om elevers utveckling och främja elevernas lust att lära. Detta görs genom förståelse för elevernas förutsättningar och denna uppsats kan agera som ett verktyg för att anpassa språkundervisningen efter elevers behov och förutsättningar. Kursplanen för svenska (Skolverket, 2010:261) beskriver hur man som lärare ska ge elever möjlighet att utveckla sitt språk och skapa en förståelse för hur språket utvecklas med samhället. Resultatet i denna

uppsats visar att elever går ifrån normer och skapar nya normer och detta kan man som lärare låta eleverna bli medvetna om.

6. Sammanfattning

Denna uppsats undersöker anglicismer i 56 elevtexter (28 pojkar och 28 flickor) som skulle redogöra för förekomsten av anglicismer i elevers svenska skriftspråk. Anglicismerna som undersöktes var direktlån, översättningslån, översatta idiom, betydelselån, konstruktionslån och falska vänner. Dessa är låntyper som beskrivs av Stålhammar (2010). Texterna undersöktes efter normbrytningar och normavvikelserna vägdes mot både *Svensk ordbok* och *Cambridge Dictionary* samt ett korpus. Siffrorna sammanställdes och resultatet placerades i tabeller. Totalt 86 anglicismer fanns i materialet och majoriteten av dessa fanns i betygsgruppen C. I jämförelsen mellan köngrupperna visar det sig att pojkarnas texter innehåller 62 anglicismer medan flickornas texter endast innehåller 25. Detta innebär att den största förekomsten av anglicismer finns i betygsgruppen C samt i köngruppen pojkar. Detta resultat kan tänkas ha att göra med pojkars attityd till skolan och språkämnena i stort och även deras extramurala kontakt med engelska och att elever med det språkliga betyget C har tillräckliga engelskkunskaper för att använda engelska uttryck och ord och tillräckligt bristande svenskkunskaper för att släppa in dessa anglicismer.

Referenslista

Cambridge University Press: Cambridge dictionary: <https://dictionary.cambridge.org/> (hämtad 27-4-2022)

Coates. (2004). *Women, men and language : a sociolinguistic account of gender differences in language* (3. ed.). Longman.

En mer likvärdig skola – minskad skolegregation och förbättrad resurstilldelning [Elektronisk resurs]. (2020). Regeringskansliet.

Feery, Karen (2008) "Current Perspectives on the Role of Gender in Second Language Acquisition (SLA) Research," *The ITB Journal*: Vol. 9: Iss. 1, Article 4.
doi:10.21427/D7DB3H, Available at: <https://arrow.tudublin.ie/itbj/vol9/iss1/4>

Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det? [Elektronisk resurs]. (2020). Regeringskansliet.

Hirdman, Y. (1997). Genussystemet: reflexioner kring kvinnors sociala underordning. *Litteratursociologi* / Lars Furuland & Johan Svedjedal (red.). (S. 400-418).

Holmes, & Meyerhoff, M. (2003). *The handbook of language and gender*. Blackwell.

Höglin, Renée. 2002: *Engelska språket som hot och tillgång i Norden*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.

Johansson, Stig 2002: Review Article: English Influence on the Scandinavian Languages. *Nordic Journal of English Studies*, s.89–105

Lindström, Anders 2004: English Influence on Swedish Word Formation and Segmentals. *Nordic Journal of English Studies*, s.115–142.

Olsson, Eva 2012: "Everything I read on the Internet is in English": on the impact of extramural English on Swedish 16-year-old pupils' writing proficiency. Göteborg: Göteborgs universitet

Payne, & Lynn, R. (2011). Sex differences in second language comprehension. *Personality and Individual Differences*, 50(3), 434–436. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.10.026>

Sharp, Harriet 2001: English in spoken Swedish: a corpus study of two discourse domains. Almqvist & Wiksell International.

Skolverket 2019a: Läroplan för gymnasieskolan. https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/undervisning/gymnasieskolan/laroplanprogram-och-amnen-i-gymnasieskolan/laroplan-gy11-forgymnasieskolan/svid12_6011fe501629fd150a2714f/-996270488/curriculum/GY2011/8/pdf. (hämtad 2022-06-10).

Skolverket 2019b: Svenska. https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/undervisning/gymnasieskolan/laroplanprogram-och-amnen-igymnasieskolan/gymnasieprogrammen/amne/svid12_5dfee44715d35a5cdfa92a3/-996270488/subject/SVE/7/pdf. (hämtad 2022-06-10).

Stålhammar, Mall 2003: Engelskan i svenskan. 2, Engelska lånord under 1900-talet. Göteborg: Institutionen för svenska språket

Stålhammar, Mall 2004: English influence on the Swedish vocabulary 1800-2000. I: *Nordic Journal of English Studies* s.85–100, NJES.

Stålhammar, Mall 2010: Engelskan i svenskan: åttahundra år av lånade ord och språkliga influenser. (1. uppl.) Stockholm: Norstedt.

Sundqvist, Pia 2009: Extramural English matters [Elektronisk resurs] out-of-school English and its impact on Swedish ninth graders' oral proficiency and vocabulary. Karlstad: Karlstads universitet

Sundqvist, & Wikström, P. (2015). Out-of-school digital gameplay and in-school L2 English vocabulary outcomes. *System* (Linköping), 51, 65–76. <https://doi.org/10.1016/j.system.2015.04.001>

Svenska Akademien: Svensk ordbok (SO): <https://svenska.se/> (hämtad 27-4-2022)

Wucherer, & Reiterer, S. M. (2018). Language is a girlie thing, isn't it? A psycholinguistic exploration of the L2 gender gap. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 21(1), 118–134. <https://doi.org/10.1080/13670050.2016.1142499>

Bilaga 1, Rådata

Antal anglicismer	Antal ord	Kön (male/female)	Språkligt betyg	Anglicismer per ord	Ord	Anglicismer per 2000 ord, Anglicismtätet (AT)
7	760	M	C	0,00921053	2000	18,4210526
5	407	M	E	0,01228501	2000	24,5700246
5	837	M	C	0,00597372	2000	11,9474313
4	1456	F	E	0,00274725	2000	5,49450549
4	446	M	E	0,00896861	2000	17,9372197
4	659	M	C	0,0060698	2000	12,1396055
4	727	M	C	0,00550206	2000	11,0041265
4	874	M	C	0,00457666	2000	9,15331808
4	2004	M	C	0,00199601	2000	3,99201597
3	617	M	E	0,00486224	2000	9,72447326
3	655	M	A	0,00458015	2000	9,16030534
3	833	M	C	0,00360144	2000	7,20288115
2	449	F	C	0,00445434	2000	8,90868597
2	1064	F	C	0,0018797	2000	3,7593985
2	1468	F	E	0,0013624	2000	2,72479564
2	1585	F	C	0,00126183	2000	2,52365931
2	2416	F	A	0,00082781	2000	1,65562914
2	2636	F	A	0,00075873	2000	1,51745068
2	377	M	C	0,00530504	2000	10,6100796
2	679	M	C	0,00294551	2000	5,8910162
2	775	M	E	0,00258065	2000	5,16129032
2	917	M	A	0,00218103	2000	4,36205016
1	438	F	E	0,00228311	2000	4,56621005
1	483	F	C	0,00207039	2000	4,14078675
1	493	F	A	0,0020284	2000	4,05679513
1	513	F	C	0,00194932	2000	3,89863548
1	710	F	C	0,00140845	2000	2,81690141
1	751	F	E	0,00133156	2000	2,66311585
1	798	F	E	0,00125313	2000	2,50626566
1	1128	F	E	0,00088652	2000	1,77304965
1	1740	F	A	0,00057471	2000	1,14942529
1	389	M	E	0,00257069	2000	5,14138817
1	429	M	E	0,002331	2000	4,66200466

1	523	M	E	0,00191205	2000	3,82409178
1	670	M	C	0,00149254	2000	2,98507463
1	686	M	C	0,00145773	2000	2,9154519
1	722	M	E	0,00138504	2000	2,7700831
1	767	M	A	0,00130378	2000	2,60756193
1	808	M	C	0,00123762	2000	2,47524752
0	525	F	A	0	2000	0
0	405	F	A	0	2000	0
0	2672	F	A	0	2000	0
0	832	F	A	0	2000	0
0	610	F	C	0	2000	0
0	1226	F	C	0	2000	0
0	757	F	C	0	2000	0
0	648	F	E	0	2000	0
0	560	F	E	0	2000	0
0	331	F	E	0	2000	0
0	1803	F	E	0	2000	0
0	1518	F	E	0	2000	0
0	363	M	C	0	2000	0
0	653	M	E	0	2000	0
0	406	M	E	0	2000	0
0	270	M	E	0	2000	0
0	1536	M	E	0	2000	0